

Sisimiut 18. juni 2024

TUSAGASSIORFINNUT NALUNAARUT

Greenland Leaving No One Behind: Inunnut innarluutilinnut tunngatillugu pitsanngorsaaniisaq patajaassuserlu pillugit susassaqarfinni assigiinngitsuni suleqatigiinneq.

Tilioq Sisimiuni *Greenland Leaving No One Behind*-imik qulequtserlugu ukiumoortumik ataatsimeersuartitseqqammivoq. Aaqquissuussami peqataasut assigiinngitsorpasuppup, tassunga ilanngullugit politikerit, innarluutillit peqatigiiffiini ilaasortat, sulianik suliaqartut; kommunimi sulisut, ilinniarfeqarfinni sulisut, inuussutissarsiornermik ingerlataqartut allarpasullu. Tamanut tulluarsakkamik tunngaveqarnissaq ataatsimeersuarnermi qitiuvoq, tassani inuit tamarmik, aamma inuit innarluutillit ilanngullugit pisariaqartitaannik isiginninniarluni inuiaqatigiinnik, systeminik nioqutissanillu pilersitsinissaq siunertaavoq. Tassami inuit tamatta assigiinngitsuuvugut.

Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq, Aqqaluaq B. Egede; Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq, Erik Jensen, Peqqissutsimut Naalakkersuisoq, Agathe Fontain kiisalu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami ilaasortat: Mala Høy Kúko, Anna Wangenheim, Doris J. Jensen, Dines Mikaelen aamma Edvard Nielsen Aronsen peqataanerannut soqutiginnillutillu aaqquissutissanik pilersitsiniarnerannut immikkut qujarusuppugut. Isumassarsinartunik tunniusimallutillu oqalugiartunut kiisalu DTU Arctic-imut ilinniartunullu pikkorissunut qujavugut, taakku qimussertitsineri hacktonimi peqataapput aamma qimusserfissanik tamanit atorneqarsinnaasunut tunngatillugu siunnersuuteqarput. Tamatuma pingaaruteqaqataanik inuusuttut tamanit atorneqarsinnaasunut najukkami ilisimasanut tunngatillugu, assersuutigalugu qimussertartut peqatigiiffiinit, pisiniartunut aalisartunullu tunngatillugu siunissami misissuinissamut suliniuteqarnissamullu soqutiginnipput.

Kalaallit Nunaanni inuit innarluutillit assut tapersersortissaaleqisarnerat aamma isumaqarluartumik inuunermik pilersitsinissamut sapernartitsisarnerat ataatsimeersuarnermi sammineqarput. Pingaartumik inunnut innarluutilinnut sulianik sullissisarnerup ingerlalluanngitsup aamma suliffimmi tapersersuinissamut aaqquissuusaqannginnera inunnut innarluutilinnut annertuumik akornutaanerit erseqqissarneqarput.

Tamanut tulluarsakkamik tunngaveqarnerup, nutaaliornikkut aaqqiinerit aamma Kalaallit namminneerlutik aaqqiinerat aamma tikinneqarsinnaassutsip pitsanngorsarnissaanut aamma inuiaqatigiinni akuutitsinissamut qanoq atorneqarsinnaanerisa pingaaruteqassusiat ukiumoortumik ataatsimeersuarnermi erseqqissarneqarput. Peqataasut taama amerlatigisut peqataalluarnerat takullugu qiimmaallannaqaaq, taakku oqaluttuarnikkut, ilisimasaminnik aaqquissutissanillu oqaluttuarnikkut tapersiippup. Siunissami periarfissanut tunngatillugu isumalluarpugut aamma ataavartunik tamakkiisumillu isiginnilluni allannguutissanik pilersitsinissaq anguniarlugu pisortani oqartussaasut najukkamilu oqartussaasut Tiliumik, innarluutillit peqatigiiffiinit, inunnik innarluutilinnik, namminersorlutik inuussutissarsiteqartunik qanimut suleqateqateqarnissaat naatsorsuutigaarput.

Oqaloqateqarneq oqariartuutillu ersarissut

Ataatsimeersuarneq kalaallit isiginninnerannut aamma nunanik tamalaanik isiginninnissamut inissaqartitsivoq, tamatuma kingunerisaanik assigiinngitsunik erseqqissunik oqariartuuteqarpoq. Inuit innarluutillit atugarisaannik pitsanngorsaanissami inuiaqatigiit tamarmik suleqatiginissaat pisariaqartoq inerniliinerit pingaarnepaat ilagaat. *“Inerniliussat pingaarnepaat ilaat tassaapput inuit innarluutillit atugassarititaat pitsanngorsarniarlugit inuiaqatigiinnit tamanit suleqateqarnissamik pisariaqartitsisoqartoq. Siunissamut ungasinnerusumut, pilersaarusionermut aamma suliaasaqarfik akimorlugit suliniutaasariaqarpoq. Tiliuumit innersuussutigineqarpoq, innarluuteqarnermut aaqqiissutit ataavartuutsariaqartut, aalaakkaasariaqartut aamma qinersinernit aallaaveqartariaqanngitsut. Aalaakkaaneq qulakkeerniarlugi suliaasaqarfik ataatsimooruffigisariaqaraluarparput. Innarluuteqarneq tamatsinnut attuisinnaavoq, tamatta sunnerneqarsinnaavugut; aaqqiissutit aningaasaliinerillu pitsaasut Kalaallit Nunaannut iluaqutaassapput”* taama oqarpoq innarluutillit pillugit oqaaseqartartoq Anja Hynne Nielsen.

Innarluutilinnut suliaasaqarfimmut tunngatillugu siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu sulinerup kingunerisaanik suliaasaqarfuit pisariaqartitsiffiunerpaasut siuarlaateqarfiunissaannik qulakkeerinissinnaasunik - inatsisinnortitsisoqarnissaa – nutaanik assigiinngitsunik inatsiseqalernissaa suliniuteqartoqarnissaalu amerlasuunit neriuutigineqarpoq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisissaaq nutaaq pingaaruteqarpoq, tassani sunniuteqarluartumik suliamik ingerlatsinissamik qulakkeerininnissaaq naatsorsuutigineqarpoq tamatumalu peqatigisaanik innuttaasunut iluaqutaasussamik Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiini kommuninilu suleqatigiittoqarnissaanut ammaasoqarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Tassunga atatillugu peqataasut arlallit “aaqqiissuussinermut aqut ataaseq” pingaaruteqassusia oqaatigaat.

Piffissaaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu nalinginnaasumik aamma assigiinngitsutigut isersinnaanissaaq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisup Erik Jensenip tapersersorpaa – aamma inuit innarluutillit tamarmik sulisinnaasut sulerusuttullu periarfissinneqarnissaannut pingaaruteqassusia erseqqissarpaa. *“Kalaallit Nunatsinni assassaaleqivugut aamma nalunngilara inuiaqatigiinni amerlasuut tapersersuerusuttut, taamaattumillu ilaatigut akileraartarnermut tunngasunut inatsit misissortariaqarparput”* Erik Jensen oqarpoq aamma nuna tamakkerlugu sulinissamut periarfissat amerlineqarnissaannut qanoq iliortoqarsinnaaneranik misissuissalluni neriorsuivoq.

Ilinniartitsinermut, digitalikkut aaqqiissutinut, angerlarsimaffimmi sungiusarnermut aamma innarluutilinnut tulluarsakkanik takornariartitsinerit pillugit aalajangersimasunik misilittaannissamik misiligummillu suliniuteqarnissamik aallartitsinissamut pisariaqartitsisoqarnera ataatsimeersuarnermi erseqqissarneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni innarluutillit peqatigiiffiinnut aningaasatigut tapersersuinissaaq pillugu siunnersuut saqqummiunneqarpoq, taamaalillutik aaqqiissutissani peqataasinnaaniassammata aamma pingaarutilinnik tapersersuinnaaniassammata.

Illuliornermi malittarisassat nutaat qanittukkut akuerineqassasut aamma 1. januar 2025 atuutilissasut nalunaarutigineqarmat aalajangersimasunik siuariaateqarnissamut neriuut erseqqissivoq.

Ulluinnarni tamanut naleqqussakkamik ilusilersuineq

Ilinniartitaanermik peqataatitsisumik, inuit ataasiakkaat pisariaqartitaat eqqarsaatigalugit suliniuteqarnissaq aamma piujuartitsinermik tunngaveqarluni takornariaqarnermillu pillugit ataatsimeersuarnermi saqqummiisoqarpoq, taakku Kalaallit Nunaannut aqutissaapput aamma innarluutilinnut tunngatillugu nukittorsaasussaapput.

Innarluutilinnut suliassaqarfik siammasissuusoq aamma tassani attaveqaasersuutiniit aamma ilinniartitaanermiit inuussutissarsiornermut, nutaaliornissamut takornariaqarnermillu tunngassuteqarnera tamanut tulluarsakkamik tunngaveqarner pillugu saqqummiinerni ersersinneqarpoq. Inuit issiavinnik kaassuartaqkanik atuisut ingerlaffigisinnaasaannik, aammali ilaqutariinnit aneerussivinnik atuisunit, meeqqanit utoqqarniilluunniit pitsorluttunit aamma takornarianit ingerlaffigineqarsinnaasumik pinngortitami aqqusineeraqarnissaa assersuutitut eqqaaneqarpoq.

Sulinerup nanginnera siunissamilu pilersaarutit

Politikerit aalajangiisartullu neriorsuutiminnut akisussaatinneqarnissaannut aamma inuiaqatigiinnik peqataatitsisunik pilersitsinissamut tunngatillugu tamarmik tapersiinissaannut tunngatillugu ataatsimeersuarneq kajumissaarinermik naggaserneqarpoq.

Ulluni marlunni isumasioqatigiissitsineq ingerlanneqarpoq peqatigiiffiit peqatigalugit, tassani Kalaallit Nunaanni pissutsinik paasinninneq itinerusumik sammineqarpoq kiisalu pisariaqartinneqartut, aaqqiissutissat isumassarsiallu tusarnaarneqarlutik.

Aningaasaateqarfinnut suliffeqarfinnullu immikkut qujarusuppugut, taakkumi uagutsinnut tapersersuisimapput imaluunniit aningaasaliisimallutik: Nunafonden, Air Greenland, Grønlands Banken, Great Greenland, Taseralik, Inua Showroom, Godthaab Bryghus, Inuk Design, Isaksen Design aamma Nilak.

Sukumiinerusumik paasisaqarnerorusukkussi apersuerusukkussiluunniit Inuit innarluutillit oqaaseqartartuat Anja Hynne Nielsen 26 28 71-imut imaluunniit emailimut: anja@tilioq.gl -imut attavigisinnaavarsi.

Asannittumik inuulluaqqusillunga - Med kærlig hilsen

Anja Hynne Nielsen

Inuit innarluutillit oqaaseqartartuat – Handicaptalsmand

Inuit innarluutillit pillugit oqaaseqartartoqarfik
Handicaptalsmandsinstitutionen

